

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1641

Vragen van de leden **Tielen** (VVD), **Palland** (CDA) en **Bruins** (ChristenUnie) aan de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *signalen vanuit de Industriecoalitie m.b.t. de regelingen Leven Lang Ontwikkelen (LLO)* (ingezonden 19 januari 2021).

Antwoord van Minister **Koolmees** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ontvangen 10 februari 2021).

Vraag 1

Klopt het dat de «industriecoalitie» (Bouwend Nederland, FME, Koninklijke Metaalunie en Techniek Nederland) bij uw beide ministeries heeft aangeklopt voor verbeteringen in de LLO-regelingen? Zo ja, in hoeverre bent u op de hoogte van de signalen en oplossingsrichtingen?

Antwoord 1

De samenwerkende ministeries op het terrein van LLO – de ministeries van SZW, EZK en OCW – zijn in gesprek met sociale partners, O&O-fondsen en sectoren waaronder Bouwend Nederland, FME, Koninklijke Metaalunie en Techniek Nederland, over de invulling van de crisismaatregelen op het gebied van van-werk-naar-werk en leven lang ontwikkelen (LLO).

Vraag 2

Herkent u de signalen dat relevante regelingen (sectorale maatwerk, stimulering praktijkleren en intersectorale omscholingsregelingen) nogal versnipperd zijn georganiseerd? Herkent u ook dat deze regelingen vooral opgezet zijn ten behoeve van overschotsectoren, terwijl juist de tekortsectoren behoefte hebben aan toegankelijke van-werk-naar-werkregelingen? Hoe gaat u ervoor zorgen dat de bestaande LLO-regelingen beter aansluiten op de tekortsectoren?

Antwoord 2

Zoals is toegelicht in de Kamerbrief van 23 september 2020¹ zet het kabinet in op de ondersteuning bij het behoud en vinden van nieuw werk via verschillende regelingen. Het uitgangspunt is dat mensen, afhankelijk van hun positie en behoefte, ondersteuning kunnen krijgen. Een gebundelde regeling zou

¹ Kamerstuk 35 420, nr. 134

onvoldoende tegemoetkomen aan de verschillende omstandigheden waarmee mensen op dit moment op de arbeidsmarkt worden geconfronteerd. De regelingen uit het derde steunpakket zijn grotendeels complementair aan elkaar. Om de bekendheid van de regelingen te vergroten wordt er een informatieportaal ingericht waarbij de informatie over de regelingen wordt toegespitst op het individu, de werkgever en vertegenwoordigers binnen sectoren.

NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk van SZW (€ 71,5 miljoen) is met name gericht op sectoren die grote gevolgen ondervinden van de huidige crisis op de arbeidsmarkt en grote aantallen werkenden moeten ondersteunen en begeleiden bij bij- en omscholing en bij het vinden van ander werk. De regeling biedt de mogelijkheid aan overschotsectoren om samen met tekortsectoren een subsidieaanvraag in te dienen om mensen te begeleiden naar sectoren waar werkgelegenheid is.

Voor sectoren met een tekort aan technisch- en ICT-personeel is een andere regeling beschikbaar die aansluit op NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk. De regeling Omscholing naar krapteberoepen van EZK (€ 37,5 miljoen) voorziet in een tegemoetkoming van omscholingstrajecten voor nieuwe instroom in de techniek en ICT. Bij omscholing richting techniek en ICT zijn veelal omvangrijkere scholingstrajecten nodig. Om die reden voorziet deze regeling in een hogere subsidie dan NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk, namelijk maximaal € 3.750 subsidie bij een traject van minimaal € 7.500. De regeling van EZK is door individuele werkgevers aan te vragen.

Naast de twee genoemde regelingen voor sectoren en werkgevers zitten er in het steunpakket verschillende maatregelen gericht op de ondersteuning van het individu. Via NL leert door met inzet van ontwikkeladvies zijn sinds afgelopen zomer 70.000 ontwikkeladviezen beschikbaar gesteld, aanvullend aan ontwikkeladviezen die vanuit werkgevers en sectoren beschikbaar worden gesteld. Via NL leert door met inzet van scholing worden in 2020 en 2021 tussen de 120.000 en 160.000 kosteloze scholingsactiviteiten aangeboden via opleiders. Daarnaast worden het budget van de regeling Tel mee met taal, gericht op basisvaardigheden, en het scholingsbudget WW verhoogd. Mensen die met werkloosheid bedreigd worden of recent werkloos zijn geraakt en onvoldoende geholpen zijn met beschikbare dienstverlening kunnen terecht bij de regionale mobiliteitsteams. Door samenwerking tussen sociale partners, UWV en de gemeenten wordt de verbinding gelegd tussen de relevante regelingen op sectoraal en individueel niveau, en aanvullende individuele ondersteuning geboden bij het vinden van nieuw werk.

Vraag 3

Heeft u overwogen om voor de sector techniek-bouw een specifiek (sector-)plan te laten maken, gebaseerd op de positieve leerpunten uit de vorige crisis? Zo ja, wat is daarvan de status? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Via NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk kunnen sectoren vanaf maart 2021 een aanvraag indienen voor subsidie van ondersteuning, begeleiding en scholing. Het is aan sectoren zelf om plannen te maken en een aanvraag in te dienen.

Vraag 4, 5 en 6

Op welke manier sluiten de opleidingsbehoeften en het -aanbod van techniek en bouw aan het een-loket-principe, ofwel hét regionale loket (de regionale mobiliteitsteams)? Hoe zorgt u ervoor dat deze aansluiting efficiënt en effectief is?

Herkent u de signalen dat opschaling van regionale leerloopbaanpaden moeilijk te realiseren is, onder andere doordat sectoren niet kunnen inschatten voor hoeveel en welke ontwikkelpaden geld nodig is terwijl, ze dat wel moeten doen om gebruik te kunnen maken van de regelingen? Hoe gaat u ervoor zorgen dat opschaling makkelijker wordt?

Herkent u de signalen dat sommige individuele deelnemers meerdere (overlappende) trajecten achter elkaar moeten doen voor ze aan het werk kunnen? Bent u bereid om matching eerder in de trajecten te laten realiseren om dit te voorkomen?

Antwoord 4, 5 en 6

De scholingsbehoefte bij de overstap naar ander werk is afhankelijk van de individuele situatie waarin de aard van eerdere werkervaring en eerder genoten scholing van bepalende invloed zijn. Bekend is dat bij een overstap tussen beroepsgroepen omvangrijke scholingstrajecten nodig kunnen zijn. De regeling Omscholing naar krapteberoepen van EZK voorziet in een aanzienlijke tegemoetkoming van de scholingskosten bij omscholing naar techniek- en ICT-beroepen.

Momenteel wordt er met een aantal tekortsectoren verkend op welke manier de rijksoverheid een bijdrage kan leveren bij het optimaliseren van de toeleiding en instroom naar tekortsectoren.

Vanuit de samenwerking tussen onder andere werkgevers- en werknemersorganisaties in de regionale mobiliteitsteams kunnen overschot- en tekortsectoren op elkaar aansluiten. Om de overgang naar een tekortsector te ondersteunen voorzien de regeling NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk en de aanvullende dienstverlening door regionale mobiliteitsteams in begeleiding en scholing. Daarnaast voorzien de regeling omscholing naar krapteberoepen van EZK en verschillende sectorale regelingen voor bijvoorbeeld de zorg of het onderwijs in subsidie van omscholingskosten en begeleiding op de werkvloer. Om de overgang van overschot- naar tekortsectoren nog verder te ondersteunen, lopen er gesprekken of en hoe de infrastructuur kan worden gefaciliteerd om begeleiding aan de instroom in tekortsectoren te bieden. Bijvoorbeeld via de ontwikkeling van loopbaanpaden kan de overgang naar tekortsectoren worden vergemakkelijkt.

Vraag 7

Klopt het dat vernieuwende (modulaire) opleidingsmogelijkheden geen gebruik kunnen maken van de subsidieregeling NL leert door? Wat is de reden om die van deze subsidie uit te sluiten? Bent u bereid te kijken hoe vernieuwende opleidingsmodules wel aansluiting kunnen vinden bij NL leert door, juist om de aansluiting tussen scholing en behoeften in de arbeidsmarkt te verbeteren?

Antwoord 7

Het klopt niet dat vernieuwende opleidingsmogelijkheden per definitie niet in aanmerking komen voor NL leert door. Het kan wel zo zijn dat specifieke scholingsactiviteiten niet in aanmerking komen. De twee regelingen NL leert door gericht op scholing (NL leert door met inzet van scholing en NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk) bieden ruime mogelijkheden voor het volgen van scholing, waaronder modulair onderwijs. Wel zijn er in beide regelingen voorwaarden opgenomen om de kwaliteit en arbeidsmarktrelevantie te kunnen garanderen. Het hangt af van het soort scholing of deze in aanmerking komt voor subsidie via de genoemde regelingen. Vooralsnog zijn er geen signalen bekend dat relevante vernieuwende scholingsactiviteiten niet in aanmerking komen voor financiering vanuit NL leert door.

Vraag 8

Hoe is de verhouding mbo-hbo in van-werk-naar-werktrajecten in de verschillende regio's? Klopt het dat (potentiële) werkgevers huiverig zijn voor omscholers op hbo-niveau omdat deze naar verhouding te veel tijd en budget kosten en de regelingen daar onvoldoende in voorzien? Zo ja, hoe zorgt u ervoor dat werklozen in overschotsectoren alsnog gestimuleerd worden zich om te scholen naar een tekortsector?

Antwoord 8

Uit onderzoek blijkt dat de bereidheid onder werkgevers om in scholing te investeren maar beperkt verschilt tussen opleidingsniveaus.² Er is een lichte voorkeur om in middelbaar opgeleiden te investeren in verhouding tot laag- en hoogopgeleiden. Waarschijnlijk speelt hierin mee dat een aanzienlijk deel van de middelen die bij werkgevers en O&O-fondsen beschikbaar zijn voor scholing en ontwikkeling bestemd zijn voor functiegerichte scholing, terwijl scholing voor hoger opgeleiden vaker gericht is op generieke ontwikkeling van vaardigheden. In aanvulling op de private financiering van scholing en

² ROA (2018) Leren onder werkenden met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt

ontwikkeling worden er via het derde steunpakket publieke middelen beschikbaar gesteld die door zowel laag-, middelbaar als hogeropgeleiden zijn te gebruiken voor passende scholing. Door middel van evaluatie zal worden gevolgd in hoeverre verschillende groepen van de regelingen gebruik maken.

Vraag 9

Deelt u de mening dat er te weinig modulair opleidingsaanbod beschikbaar is dat aansluit bij enerzijds grote groepen mensen met een overschotberoep en anderzijds bij de behoeften uit de tekortsectoren? Wat gaat u doen om te zorgen dat meer mensen gebruik gaan maken van van-werk-naar-werk-trajecten en zich naar tekortberoepen laten omscholen?

Antwoord 9

Er bestaan ruimschoots (korte) scholingsmogelijkheden die leren combineren met werken in de praktijk, zoals bbl of de mkb-route in het hbo. Zo is er veel mogelijk als het gaat om scholing naar tekortberoepen en worden diverse scholingstrajecten door meerdere opleiders aangeboden. Wel zien we inderdaad dat formele opleidingen voor volwassenen nog niet altijd flexibel genoeg zijn doordat ze onvoldoende rekening houden met vaardigheden en kennis die je al hebt en vaak minder goed te combineren zijn met werk en bijvoorbeeld zorgtaken doordat opleidingen niet tijd- en plaats-onafhankelijk kunnen worden gevolgd.

We stimuleren zowel in het hoger onderwijs (via de zogenoemde experimenten leeruitkomsten) als in het middelbaar beroepsonderwijs (via het flexibel beroepsonderwijs in de derde leerweg) publieke bekostigde en niet publiek bekostigde instellingen om (al dan niet gezamenlijk in samenwerkingsverbanden) flexibele scholingstrajecten voor formele opleidingen te ontwikkelen. De extra ruimte voor flexibilisering die in het experiment leeruitkomsten wordt geboden in het hoger onderwijs zal worden verankerd in de wet. Na verankering in de wet kunnen alle instellingen een flexibele invulling van hun leertrajecten aanbieden waarbij leeruitkomsten centraal staan en de student in samenspraak met de opleiding bepaalt hoe hij of zij werkt aan de leeruitkomsten en die vervolgens aantoont.

Daarnaast wordt gewerkt aan het mogelijk maken van flexibele deelname aan ho-opleidingen in het experiment flexstuderen en vervolgens structureel. Dit is ook voor werkenden van belang, om studie, werk en privéleven goed om elkaar af te kunnen stemmen.

In het middelbaar beroepsonderwijs zijn mbo-certificaten (met civiel effect) geïntroduceerd, gekoppeld aan keuzedelen en onderdelen van opleidingen met een zelfstandige betekenis op de arbeidsmarkt. In het hoger onderwijs zijn certificaten ook mogelijk, maar zonder civiel effect.

Zoals uiteengezet in het antwoord op vraag twee, is er een breed pakket aan complementaire maatregelen om mensen te stimuleren en financieel te ondersteunen gebruik te maken van van-werk-naar-werk-trajecten en omscholingstrajecten naar tekortberoepen.

Vraag 10

Deelt u de mening dat stimulering van LLO en van-werk-naar-werk van cruciaal belang zijn, zeker nu, en dat we zoveel mogelijk mensen uit overschotsectoren moeten stimuleren en faciliteren om aan het werk te gaan in tekortsectoren? Zo ja, op welke manier gaat u de genoemde drempels wegnemen?

Antwoord 10

In reactie op de huidige crisis op de arbeidsmarkt ziet het kabinet een belangrijke rol weggelegd voor scholing, ontwikkeling en van-werk-naar-werk om de overgang van overschot- naar tekortsectoren te bevorderen. Met de onder vraag 1 genoemde regelingen wordt hieraan bijgedragen. Zoals onder vraag 6 geschreven wordt met een aantal overschotsectoren verkend hoe de instroom van werkzoekenden in goede banen kan worden geleid.